

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egyes évre . . . . . 10 frt - kr.
Félévre . . . . . 5 : 50 :
Negyedévre . . . . . 2 : 50 :
Egy hétre . . . . . 1 : - :
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesör
hirdetések alkú szerint jutányos áron vételnek fel.

Az esztergomi ünnep.

Debreczen aug. 15.

A történelmi események jelentőségén mit sem változtat, hogyan értelmezi őket az utókor, annál kevésbé az, hogy hogyan ünnepli. Az, hogy kilencszáz évvel ezelőtt — fogadjuk el ezt az időszámítást — Magyarország keresztény nemzeté lett, jelentősebb a magyarságnak, mint a kereszténységnek. Mert az akkor még egyetemes katolikus keresztény egyház csak új híveket térített az ezer esztendő régi akolba, de a magyar nemzet egészében azzal alapította meg új létét Európában és találta meg azt a történelmi alapot, melyen ezeresztendő felé fejlődhetett. Magyarországnak ünnepi évfordulója van most a magyarság ünnepére s a helyett a katolikus egyház ünnepel, vendégül híván és fogadván a korona képviselőjét, a kinek kíséretéhez szegődött Magyarország képviselője, a miniszterelnök.

Rendjén van ez így? Méltó-e a nagy történelmi momentumhoz az ünnepnek ez a parciális és provinciális jellege? Most, a mikor Esztergomban kondulnak a harangok és a fellobogózt város ünnepi lázába beleszólnak az ünnepi beszédek, nem akarjuk a már atküzdött vitát újból kezdeni. A bevégzett tényeken kár visszafelé rekriminálni, különösen a felekezeti téren. Nem akarjuk kérdezni: mi módon foglalhatta le magának a katolikus egyház az egyetemesen keresztény

ünnepet s mi joga rekeszthette ki ez ünnep keretéből a nem katolikus felekezeteket? Ha már így van és így lehetett: legyen ez az ünnep, melynek vendége a király — holott hőse ehetett volna — minél fényesebb és minél áhítatosabb. De ahoz az árnyalakhoz, aki Magyarország képviselője volna, van még nehány szavunk.

Egy megtagadott üzenetében már követtük híveit, hogy tanulhatnának a néppárttól. Nos, ezt az üzenetet dirigálja maga magához is. A néppárt katolikus párt, a katolikus ünnep egyetemes katolikus jellege és disze még sem akadályozta meg ezt a pártot, hogy belőle annyi tőkét kovácsoljon ki a maga kised érdekei számára, amennyit csak lehet. Katolikus is csak azért engedte megtenni az ünnepet, mert így több politikai haszna van belőle, mint az országos ünnepből. Értsük meg a tény: ami történt, azért történt így, mert hasznos volt a néppártnak.

A néppárt törpe kisebbség, országos hatalma nincsen. Vele szemben áll a nemzet egyetemes akaratának a végrehajtója, Széll Kálmán. A nemzet akaratát volt, hogy a néppárt diadalt ülhesen? A nemzet kívánta úgy, hogy a nemzeti ünnepből vallási ünnep váljék, a vallási ünnepből felekezeti ünnep és annak rendezése körül a felekezeti ünnep néppárti politikai gyümölcsöket teremjen?

Mit akar a nemzet? Első sorban nemzeti egységének fejlesztését, kidomborítását.

Már most mi a kötelessége egy nemzetét megértő kormányának? Tegyük fel, hogy a kereszténység kilencszáz éves jubileuma valóban csak keresztény jelentőségű és ebben a jelentőségben is szűkebb értelemben katolikus. Még ebben az esetben is politikai nemzeti érdekből a kormányának arra kellett volna törekednie, hogy az egyoldalú jelentőséget egyetemessé értelmezze, még a történelmi igazság rovására is, mert árt a nemzet egységének, hogy lehessen történelmi ünnepe a lakosság egyik részének, a melyből a másik rész ki van zárva. Kell, hogy visszafelé történelmünk első mondatától kezdve a mult valamenynyünknek egyaránt kegyeletes, drága és lelkesítő multja legyen. Lehetetlenné kell tenni, hogy ebből a multból a nemzet egységes rétegei kiválogathassák: ez a mienk, ahoz meg nektek van köztök. A kik a multa nézve nem szolidárisak, nem lehetnek azok a jelenben és a jövőben sem, mert ez is, az is holnap, holnapután már multtá és történelmivá válik.

Ismételjük, ha nem volna történelmi alapja a kilencszázéves ünnep egyetemes jellegének, még akkor is magasabb nemzeti célból a kormányának legalább törekednie kellett volna az ünnep egyetemes és nemzeti jellegének kidomborítására. De a történelmi alap meg van, maguk a katolikus egyházak is sajnálkozva konstatálják, hogy az ünnepnek országosnak és nemzetinek kellett volna lenni és Széll Kálmán miniszterelnök

Tilinkó.

A »Debreczen« tárczája.

Ejfelre járt az idő. A klubbttagok abban hagyták a kártyázást és átvonultak a társalgóba. Ott aztán száz és száz téma került szőnyegre, egyiket heves vitaközéssel, a másikat csöndes diskurzussal tárgyalták.

Egy kis asztalnál két fiatalember foglalt helyet. Beszélgetésüket nem hallgatta más, témájuk fölött nem támadt disputa. És szólott az ifjabbik:

— Barátom, sohse kutass te az én őseim után. Hiába való dolog. Van egy tilinkóm; apámról maradt rám, ő is az apjától örökölte. Ez minden családi ereklyém ez az én családfám.

Az idősebbiket meglepte ez a kijelentés. Az ifjabbik pedig folytatta.

— Soh'se beszéltem erről senkinek. Te kivetted belőlem a szót és éppenséggel nem neheztelek érte. Jó barátokká lettünk, nem illett, hogy megcsaljalak.

— De . . .

— Szándékosan használtam ezt a szót. Végre is, ez a igazság, megcsalok mindenkit a magyarosított nevémmel és megcsalok mindenkit, a kinek nem mondom el, hogy egy tilinkó minden családi ereklyém, az én családfám.

A teremben csönd támadt hirtelen. Mintha a vitaközök egyszerre megnémultak volna, mindnyájan elhallgattak. Csak annak az egy ifjunak hangja hallatszott nezek reá.

— A dedapám vagy talán még a nagyapám is ezzel a tilinkóval járt vásárról-vásárra. A hátán batyut cipelt s a nyakába akasztotta a botját. Könnyen tehetett, egy skatulyából állott mindössze. Annak se volt fedele, hogy legények, leányok annál inkább meglátassák a jófele holmit, színes szalagot, cifra fésűt, tükröt, lánczot és tudj'isten mi egyebet.

Ha meglátták, ha megtetszett nekik, hamarosan meg is vásárolták. Akkor aztán előszedte a batyuból a tartaleket és azt kinalgatta megvételre. Estendre pedig megvonult valahol s miután elmormogta az imádságát, összeszámolagatta az ezüst hatosokat, meg a réz krajczárokat. Így lett éveken át mindennap, éppen csak szombatokon pihent meg egy kicsinyég.

Egy-egy klubbttag elmosolyodott, mások ismét unalmasnak találták a dolgot és elmosolyogtak. Az ifjut azonban nem zavarta semmi. Szinte beletűzelte magát és most már hévvel tüzzel beszélt:

— Ki tudja, hányszor uszították rá a kul

tyákat; ki tudja, hányszor dobta meg a az utcai gyerkőcz? Őt nem bántotta semmi. Járt tovább, futta tovább a tilinkót, vagy ha megunt a nótaba fogott:

„Szalag, selyem, keszkenő,
Fésű, tükör, zsebkendő,
Pomádé, pirosító,
Nálam minden kapható.”

— S ép nóta, ugy-e? No hát, ha nem is szép de hasznos. Az öreg sok ezüst hatost és rézkrajczárt összenótázott vele. A sok hatos, meg krajczár idővel mind az enyém lett én pedig vettem belőle szép nevet, meg szentelt vizet: amely némelykor égeti a koponyámat . . .

II.

Megviradt. A legelső napsugár bekandikált a kaszinó ablakán, mintha a dorbésolókat keresné.

De nem volt már más a cifra termékben, mint a sarokasztalnál ülő két fiatalember. Az ifjabbik még ekkor is a tilinkóról beszélt és az öregebbik még egyre hallgatta figyelemmel.

Egyszer aztán mégis csak haza kellett

ur nem törekedett semmire és nem ért el semmit. Volt egy kívánatos alkalma, a melyben összekovácsolhatta volna a nemzet széthúzó elemeit, a mai, felekezeti villongásoktól teli időben egy nap, a melyen megszünhetett volna minden felekezeti különérés, a melyetől lehetett volna használni a tévedések eloszlására, a kölcsönös megértésre és a közösség tudatára ébresztésre és a magyar miniszterelnök, a kinek vesszőparipája a folytonos béke és összeegyeztetés, ezt a nagy alkalmat ennek a legnagyobb jelentőségű összeegyeztetés érdekében mégis elszalasztotta.

Ha nem akarunk célzatosságot látni ebben, a mulasztást mindenestre konstataálniuk kell. Tanuljon Széll Kálmán a néppárttól agilitást, a konjunkturák élelmes fölhasználását, mert az ő kezére sokkal nemesebb és sokkal súlyosabb érdekek vannak bízva, a mely érdekek mellett érdemes agilisnak és élelmesnek lenni. És ő még mentségül említi azt, hogy nem tudott semmiről semmit, hogy nem tett semmit és nem tehet semmiről.

Legyen az esztergomi ünnep minél fényesebb és minél harmonikusabb. De hogy nem az, aminek kellett volna történnie, folyik mostan, hogy a nemzet egyetemébe fölüllegesen és különös mulasztás miatt ismét éket vertek, hogy ezt a nagy nemzeti hasznót, melyet ez alkalomból az egységes magyar nemzet javára huzni lehetett volna, elszalasztották, azért Isten és ember előtt Széll Kálmán a felelős mindeképen.

Debreczen, augusztus 15.

A néppárt koldul. A híj vanyságnak ne tővábbja az az úzerkedés, melyet a néppárt folytat uton-utfele. Nem elegendit meg azzal, hogy hólapdákat görgöztetett egyik-másik jólelkű kanok bácsival, hanem most már központi irodájából is becsátott ki egy körlevelet, mely a modern pumpolásban való jártasságát árulja el készítőjének. A levelet plebanosokhoz van címelve s így hangzik:

Főtisztelendő ur!

menni. A komornyik már el is aludt a vesztibülben, alig találtak meg kabátjukat, kalapjukat. Szólanul mentek le a lépcsőn s az utcán is egy darabig, megint ketfelé vált az utjuk.

Meg azután is a tilinkó járt az eszében mendkettőjüknek. Az öregebbik, azon morfondirozott, hogy kar is volt e őhoznai ezt a témat. Ha sejtette volna! Olyan jó gyerek kedves pajtas ez a fiu; kar érte! Hogy miért sajnálkozott olyan szörnyen, maga se tudta. Csak érezte hogy ezek a jó gyerekek, ez a kedves pajtas valamiképen elszakadt most tőle. És amikor telekűdt, a mikor eloltotta a villamos éjeli lámpást, mintha az asításából ez a bus mottó hangzott volna ki:

— Ó, az az átkozott tilinkó!

III.

A jó fiu, a kedves pajtas is hazért. Még sokáig nem kereste föl az agyat, hanem leült az íróasztala elé, atenyerebe hajtva a fejét és elgondolkodott. Aztán előkereste a fiókból a tilinkót.

Nézte nézgette, mintha valamelyes drágaság volna. Pedig sokszor forgatta ingyen ezt a családi ereklyét, a családfáját. Egy dobot

Ismeretes bizonyára Ön előtt is az a mondás, hogy a háborúhoz pénz kell és ismét pénz és újra pénz.

Mi is küzdelmet folytatunk, mely szintén pénzbe kerül.

Nem vesztegetésre kell nekünk a pénz, mert hiszen annak még elfogadásától is óva intjük pártfeleinket.

Hogyan kell a pénz sok mindenféle egyeb- re. Pl. ezen és hasonló nyomtatványok, melyek nélkül el nem lehetünk, ezekbe kerülnek. Az iroda költségei, a zászlók, jelvények és egyéb alkotmányos költségek a választásoknál, ismét ezeket, sőt száz ezeket igényelnek. Szóval pénz nélkül nem mozdulhatunk.

Vannak es lesznek nagylelkű férfiak és nők egyaránt, kik bőkezűleg nyitják meg erszényüket, de mindentőlük sem kivanhatunk várhatunk.

Tisztelettel és bizalommal fordulunk tehát nt. Urasághoz, kegyeskednék Ön maga is segíyezni pártunkat, de ezenfelül azokat, a kik községében erre képesek, felszólítani, szíveskedőnek tenetségök szerint és évenként támogatni a néppártot. Alajegyezvén a mellékelt ívet és megnevezvén azt az összeget, melyet évenként nekünk szán, ha az a nyomorult, földhöz tapadt Irland, mely csak 6 millió katolikust számított, tudott O'Connel idejében, a mienkhez hasonló cselra évenként 100.000 fontot, v. i. a mi pénzünk szerint egy milliónál több forintot aldozni: mennyivel inkább megtehetné ezt a 9 millió katolikust számláló Magyarország, mely távorról sem olyan szegény mint Irland nepe vala akkor!

És e szélyezés annál fontosabb, mivel általa nemcsak anyagilag nyer a párt, hanem szellemileg is, mert, az a ki pénzzel is ápolja bizonyára szavazatával és befolyásával is fogja azt pártfogolni.

Hogy a szegény népelőt az adakozásról ne méltóztassék szólanai, talán mondanunk is fölősleges, nehogy azt higgyék, hogy ha a néppárt tagja lesznek, fizetniük is kellend s így vonakodjanak a párt programját elfogadni, aláírni.

Kegyeskedjék végül azt a csekély fáradságot is magára vállalni, hogy a begyűlt öszszégeket, a melyeket pontosan nyugtazandunk, az idén is és minden évben szeptember hó 15-en (az aratás után valamely megbízható egyén által beszedeivén) az aluljegyzett irodának beküldeni szíveskedjék.

Igy fog csak az ügy rendes m- drében folyhatni és a párt tájékozva lenni az iránt, hogy mennyire számíthat évenként biztosan, és hogy így, ha a következő években az adakozók száma szaporodnak is — a mint esd-

megis csak most látott meg rajta tege- sőbbben.

Egy vérfoltot. Megfakult már régen és szinte beleszaradt a tilinkó fájába.

A jó fiu megdöbbenette ez a vérfolt, hogy kerülhetett az oda? Kinek a vére az? A dedapjájé, talán fejbe verték valamikor valamelyiket, amint végig sipolta a falu utcáját? Így csöppent a vér a tilinkóra?

Ugy érezte, hogy annak a vércseppeknek köze van ahhoz a vérhez, amely az ereiben kering.

Ugy érezte, hogy ez a vérfolt vádat emel ő ellene is. Ugy érezte hogy meg kel boldulnia.

IV.

A jó fiu másnap kiment a temetőbe. Ő a hitebogyott szent imádságot mormogva járt az alacsony sírdombok között, a mig ráakadt egyre, a melyet kerest. Az az egy volt a legalacsonyabb; — az a horpadt be leginkább; — az a ápoltak legkevésbé.

Ráfékkűdt arra a sirra és agyonlötte magát.

A kabátja zsebében egy tilinkót talált a vizsgálóbíró.

Faragó Jenő.

jük, hogy szaporítani méltóztassék is — mennyire terjeszkedhetik.

A szent és fontos, nagy horderejű czell, valamint, nt. Urasághoz buzgalmat figyelembe véve, bizalommal tekintünk a jövőbe.

Kiváló tisztelettel

A néppárt orsz. központi irodája. Ime az élelmes népbolondítók legújabb műve! És ha meggondoljuk nem is rosszul számítanak. Hiszen sok buta bolond ember van, a ki még feül a reakció sötét lovagjainak.

A tapolczai választás. Ma van a képviselőválasztás a Mocsy Antal halálával megüresedett tapolczai kerületben. Ket jelölt van: a kormánypárti Hertelendy Ferencz és a néppárti Abaffy Emil. — A választás folyamáról tudósítónktól a következő táviratok érkeztek:

Tapolcza, 10 ó.

A választás példás rendben pont kilencz- kor megkezdődött. Ket szavazó-küldöttség van, az egyiknek elnöke Takács Jenő. választási elnök, a másiknak Acz Ferencz. Lelkesedés egyik párton sincs. Fél 11 órakor Hertelendy- nek 175, Abaffynak 108 szavazata van. Most szavaz Balaton-Füred. Az eredmény kétséges.

Tapolcza, 12 óra 20. p.

Tizenket órakor Hertelendynek 447, Abaffynak 190 szavazata van. A néppártnak nagy a tartaléka.

Tapolcza, 1 óra 30 p.

A függetlenségiék jó része Hertelendyre szavaz, ez által győzelme valószínű. Egy óráig Hertelendyre 628, Abaffyra 274 szavazat esett.

Tapolcza, 3 óra.

Fél háromkor Abaffynak 412, Hertelendy- nek 796 szavazata van. Hertelendy meg- választása bizonyos.

Az osztrák politikai helyzet. A

Pzenska Listy jelenti, hogy a konzervatív cseh nagybirtokosok merkedő, de nem kormánykörökből való személyek megkeresték, hogy hassanak oda, hogy a cseh képviselők a Reichsrath ujra összehívásakor legalább néhány kérdésre nézve szüntessek meg az obstrukciót. Hasonló módon hatottak volna az előkelő lengyel képviselőkre is. A konzervatív nagy birtokosság azt felelte, hogy ebben az irányban a cseh delegáció tudomására fogja hozni ezeket, de az eredményért garanciát nem vállal, mivel a cseh képviselők a nyelvrende- leték felfüggesztése és más esetek miatt nagyon felvaonak háborodva ezért a néptől kényszerítve vannak a legerősebb opozíció kifejtésére. Jó volna, ha e cseheknek most némi engedményt tennének, akkor a nagybirtokosság követelése talán némi eredményre jarna.

Egy prágai lap jelentése szerint a legközelebbi hónapban Prágában összeülő ifju-cseh bizalmi férfiak gyűlése a tartománygyűlések elhanyagolása ellen is állást foglal.

A prágai Narodni Listy jelenti, hogy a csehek sohasem fogják megengedni, hogy a nyelvkérdés megoldása halasztást szenvedjen. Az osztrák párt ment nem életképes többé és a csehek nem hajlandók ennek a rozoga gépezetnek holmi konzocióziók árán új életre kőlesönözni.

Az ügyvédek nyugdíja.

Debreczen aug. 15.

A szabad pályának az a megkülönböz- tető természete a többi röghöz kötött kenyér- kereső foglalkozással szemben, hogy a ki rászánja magát, a kilátásba vett nagy nyere- ségért, gyors és könnyű vagyonszerzésért kockára teszi a maga, családja ellátásának biztosságát, allandóságát. Ez a hazaadnak tetsző szinte játékos kockázat a valóságban nem mutat olyan sötét képet, mint a milyen- nek úgy odavetöleg tetszik.

Orvos, ügyvéd, mérnök, újságíró, művész, ha hozzávaló tehetsége, tanultsága, no meg okvetlenül egy kis szerencséje is van, mind szépen, tisztességesen megkeresi a munkájával azt a mindennapi kenyeret, amire magának, családjának szüksége és joga van. Sőt mondhatni; a kereseti arányok még ma is jóval kedvezőbbek a szabad pályakon, mint a köz- vagy magánhivatalnok világban. Hanem a mi a rokkaottság, munkakeptelesség, elaggás és töként halál esetén a család ellátását illeti, itt az állapotok még megdöbbentően kezdetlegesek.

Bizvást megállapítják, hogy elmúlt az az aranykor, mikor még elég volt kiírni az orvosi, vagy ügyvédi cégétablát a vállalkozó szellemű fiatal ember ezzel rálepett a bizonyos megvagyonosodás ösvényére. A mérnökökre sem jár éppen mostanság jó idő, miről tanuskodik ez a szomorú tönkgyász, a mely minden állami mérnöki hivatal előszobájában tapasztalható barmily kicsiny, de fix jövedelmű álláskára aspiráló, elkracholt vállalkozó-mérnökök részéről.

Aránylag még a legkisebb status, az újságíróké gondoskodott legcélszerűbben a maga nyugdíjintézetével, segélyegyletével a jövő nehéz gondjairól s legalább az elarvult család tisztességes főtartásáról.

Eppen mert eddig legkevesebbe érezte ezeket a lelkesmeretbe vágó komoly életgondokat, jóformán semmit sem tett azok eloszlatására, intézményes megorvoslására a magyar ügyvédi kar.

Az idén ünnepelhetné fertályszázados jubileumát a magyar ügyvédség kamarái szervezete. De az ügyvédség országszerte nem jubilál. Azt mondják, igen alaposan, hogy semmi ok sincs a jubiláris örvendezésre, mert a magyar ügyvédség helyzete, szellemi és anyagi tekintetben nemhogy javult, emelkedett, sőt határozottan romlott, s lyedt ezen legutóbbi negyedszázad alatt.

Nagy versenyű, nehéz kegyérpálya ma az ügyvédeké s a változott éleviszonyok s épen az egészségtelen és tisztességtelen konkurencia megfosztotta magas erkölcsi diszétől, dus anyagi jutalmazásától.

Az ügyvédség megélhetési viszonyainak illetőn súlyosbodása megis jó volt egyre, arra t. i., hogy most már sürgetős kényszerrel napirendre hozza az ügyvédyugdíj dolgát.

Megoldási módja ennek a humanus és okos intézmenynek ismeretes. — A kamarális szervezetenél fogva jóformán kivan zárva a társadalmi önkéntes alakulás, marad a törvényes kényszer.

Minden gyakorló ügyvéd egyszersmind törvényesen kötelezve van az országos ügyvédi nyugdíjintézetbe belépni tagja s az ebből raharamló fizetési kötelezettségeknek eleget tenoi. Oly nagyszamu s meg ma is aránylag különösen kedvező kereseti statusban, minő a magyar ügyvédi kar, nem fog ennek a rég rebesgetett, óhajtott, adasos intézmenynek létrejövetele semmifele a k a d a l y b a üt-közni.

Epp azért okoz bizonyára minden családos ügyvéd lelkében ószin e örömet es meg elégedést Plósz Sándor igazságügyminiszter legújabb leirata, melye nemrég egy vidéki ügyvédi kamarához intézett s melyben nyomatékosan kijelenti a miniszter, hogy az ügyvédi nyugdíj országos rendezése folytonos, élénk gondoskodásának tárgyát képezi s ez az irányban szükséges törvényhozasi előterjesztést tárczája legközelebbi munka programjának sürgős adatai közé sorolja.

A tör és gyilok apostolai.

Debreczen, aug. 15.

(Sz. B.) Fekete gyászba borult népe tüne-ményes pompával temette el a meggyilkolt olasz királyt. Pantheonban nyugszik a király örök csendben, hangtalan némaságban, de a sirbolt felett a fájdalom eltompult zokogásán keresztül morajlik az arczul ütött jogrend bosszuért lihegő szava. Bosszuért kiált a társadalom: oltalmat keresnek a hatalmasok, de

amannak bosszuvágya kielégítetlenül marad, emezek tehetetlenül állanak a rájuk zuduló életveszély között. És ének félelmetes borzasztóságban ők, a tör és gyilok apostolai és hirdetők és terjesztők a tör és gyilok evangéliumát.

Kik ők, mi a cseljük; honnan veszik a bátorság fanatizmusát, az elvetemültség pokoli tüzet? Mi szítja gyűlöletüket minden ellen, a mi rend, miert fordulnak el undorral az állam és a társadalom szervezett szabadságtól?

Örültek ők es elvetemedett gonosztevők, véli a társadalom s bár érzi velük szemben zsbbadt tehetetlenségét: halálra szánja a tör és gyilok apostolait. Egy új világ fundamentumai ők, hirdetik maguk a tör és gyilok apostolai az örület fanatizmusával. Szülőanyjuk a nyomor, a melynek kenyeré a bűn; minden létezőnek alkonya az ő megváltásuk hajnalpirkadása, a mely megváltásnak alkonya eszköze a tör.

Nyomorultabbnak, védtelenebbnek erzik magukat a rengeteg yadójainál és keresik és kutatják nyomoruságuk, védtelenségük okát. És megfogamzott a tör és gyilok apostolaiban a synthetikus elmelkedés szedületes rendszere, hogy minden nyomorok, a társadalom minden atkának oka és szülője az állam és a jogrend szervezete. Vérengző vadként csapnak le tehát az állam és társadalomra, vad kejj l vájják körmüket azok eletszerveibe, megráz-zák, ledöntik fentartó oszlopait; — kiforgatják fundamentumából sarokköveit. Hódító had-jaratot így indit a nyomor; vérben forgó szemekkel így ülnek vad orgiát a nyomor gyermekei; szemünk előtt így nő világot remeg-tető rémmé az anarchia.

A szervezett állam és társadalom elke-seredett es dühösködik; boszuért liheg, ková-c-olja bilincseit, ácsolja bitófáit; — de nem elmelkedik. Megdöbbenek és kétségbe esem a társadalom és állami szervezet sorsa felől. Hát ez a két hatalom, a modern kulturának ez a két tökéletessége okatlan ma is, mint a gyermek, a mely hátba veri babuját, mivel-hogy annak az egyik lába eltört? Gyermekek teheti, de jaj az államnak és társadalomnak, a mely e példát követi. Okos észszel, magasabb nézőpontra helyezkedve állja meg helyét az állam és társadalom.

Am kovácsolják a bilincseket, állítsanak bitókat a bűncsökök ellen, de ugyanakkor lobog-jon fennen a modern demokrácia, az ember-szeretet becsületes zászlaja. Ne éljen az állam az államért, hanem polgáraiért, tanítsák meg, hogy a haza s annak intézményei edesmind-nyajunké; — jusson már egyszer véres verej-tékünk kincseiből a tömegnyomor enyhi esére s az emberszeretet kultuszára is. Mikor ugy forrong az emberiség, mint a tűzhányó hogy kraterében az izzó lavatömeg, mikor a súlyos társadalmi problémák egész legiója megoldásra vár, mikor a töké és a munka élet-halá harcra szervezkedik: akkor ne vezéreljek az államokat és azok fejét pénzt evő, munkaerőt és vért pusztító kapzsi hatalmi erdekek; — ne öljék a milliókat ödülő feyverekbe, ne küldjek okatlanul mérszárszékre a nép tudat-lan fiait, hanem igyekezzenek megteemteni a demokratikus államot és társadalmat, terjesz-szék a kulturát, enyhítsék a tömegnyomort s adjanak a népnek terheikért cserébe jogot és — kenyeret. Jog és kenyér! Ez kell a népnek csupán s akkor a tör és gyilok apostolainak evangéliuma hívők nélkül ma-rad.

Vak és igaztalan, a ki nem látja, nem hiszi, hogy az emberi jogok elharácsolása, a polgároknak világszerte hova-tovább növekvő nyomora az állam és társadalom katasztró-fájához vezet s kihámozhatatlan probléma, hogy a világrengető rázkódtatások után mi és hogyan él meg a romok között.

Elmékedjék az állam és társadalom s ugy oldja meg a világgkérdéseket, hogy a tör és gyilok apostolai önként tegyék le feyve-reiket az ő jogaikat és jólétüket is szíven vi-selő állami és társadalmi szervezet előtt. Ne csak börtönnel és bitófával, hanem demokra-tikus elvekkel, a népjog feyvereivel, magas-zatos humanizmussal védekezzenek az állam és

társadalom es akkor megörjük az emberiség világraszóló ünneopét, a mikor proklamálni fogják a tör és gyilok apostoli, hogy aldist hozóbb a szervezett szabadsug az államban es társadalomban, mint az anarchia, melynek papjai az orgyilkosok s szentsége a tör es gyilok.

A kínai háboru.

Pétervár aug. 14.

A hivatalos lap közlése szerint a pe-kingi orosz követ a következő sifferes távi-ratot küldte a külügyminiszterium vezető-tőjének:

Peking, aug. 4.

A kínai kormány megint hozzánk pekingi idegen képviselőkhöz fordul, hogy határozzuk meg Tiencinbe való utazásunk napját és fol-tételeit.

Egyidejűleg közölte velünk a cungli-já-men, hogy az idegen kormányok egyetlen egyszer sem követelték a kínai követektől Pe-kingből fedezet alatt való elutazásunkat. Mi azt váaszoltuk, hogy instrukciókat kérünk kormányainktól, mert a nekül nem hagyhatjuk el állomásuukat. Kötelességemnek tartom beje-lenteni, hogy elutazásunk végett mellőzhetel-lenül szükséges, hogy annyi szövetséges csa-pat jöjjön értünk, a mennyi elégséges nyolcz-száz európai ember, köztük késszaz asszony es ötven sebesült védelmére. Tiencinbe utazá-sunk ebben az évszékban, közlekedési utak hiányában egyáltalán veszélyes. Itteni kol-légaim mind hasonló táviratokat küldenek kor-mányaiknak. Kérem, szíveskedjék az érdekelt családokat értesíteni, hogy a császári köve-ség es az orosz kolónia tagjai jól vannak.

London, aug. 13.

A Daily Express egy saughaji távirata szerint a szövetséges csapatok szombaton délben egy pontot értek el, a mely csak husz mértföldnyire van Pekingtől. A Daily Telegraph egy washingtoni távirata azt jelenti, hogy a tengerészeti hivatal tegnap délben értesítették hogy ja szövetséges csapatok megszállották Ho-Vai-Vo-t.

Reney admirális jelenti, hogy a kínaiak, miután néhány lövést tettek, elmenekültek. — Ebből azt következteti, hogy a szövetségesek Pekingig nem fognak szervezett kínai csapatok ellenállásával találkozni.

A Daily Telegraph szerint az angol kor-mány Macdonald pekingi angol nagy követtől siffrozott táviratot kapott, a mely augusztus 6-ról kelt es ezt jelenti:

Helyzetünk kétségbe ejtő. Tíz nap alatt minden elemünk elfogy. Ha időközben segítség nem érkezik, valószínű, hogy álta-lános mérszárlásnak leszünk áldozata. A kínai kormány ajánlatot tett, hogy bennün-ket őrizet alatt Tiencinbe hajlandó szállítani de mi a Caontore-esetre emlékezve vissza-utasítottuk az ajánlatot.

Saughajból jelentik a Standardnak aug. 12 éről:

Mint Hong-King Fuból jelentik, Sehuen alkirályt Pekingből utasították, hogy provin-ciájából az idegeneket száműzze.

A Times egy saughaji távirata jelenti: Az angol kormány Vu-Chang-nak ötvenhétézer font ötödfé százalékos kölcsönt adott, hogy a csapatainak zsoldját kifizethesse.

Berlin, aug. 14.

A Lokal Anzeiger közli egy a Kina felé utazó tiszt levelét, a melyben elmondja, hogy elutazásukkor megjelent közöttük Vilmos császár is. A császár beszédét mondott a kato-nákhoz, amely beszéde eddig ismeretlen volt. Ugy irom le a császár beszédjét, írja a tiszt, a mint az elmondása után tisztársaimmal együtt összeállítottuk. A császár így szölt hozzánk:

— Komoly dolognak mennek önök elébe. Szándékom ellen Kínával való viszonyunk hi-hetetlenül elmérgesedett. Négy esztendővel ezelőtt Európa nemzeti óvjátok meg legszen-tebb jogaitokat című rajzommal a világnak utmutatást akartam adni. De az én figyelme-z-

tetésre nem hallgatott senki. A mostani állapotnak oka, hogy teljesen félreismerték az ellenséget.

Ha a követek gyanították volna a népforgóását, jobban tudták volna magukat megvédelmezni, és csapataikkal hamarosan biztonságba hozták volna magukat. Így szenvedtük aztán ezt a szégyent. Ne nyugodjanak meg önök előbb, a míg az ellenséget annyira meg nem alázták, hogy térden állva könyörög kegyelemért. Hogy önök, uraim, idegen nemzetek tisztjeitől megkerdezve, fölvilágosítást tudjanak adni, elmondom önöknek politikai szándékaimat. Célom ugyanis, hogy legyőzzem a fölkelest és a legszigorúbban me büntessem a kolompásokat. Azután kívánom a statuszkvó visszaállítását és egy erős kormány föállítását, a mely képes lesz írásbeli garanciákat nyújtani arra nevezve, hogy ilyen állapotok nem fognak többé bekövetkezni.

Hogy melyik lesz ez a kormány, azt még nem tudom. Hire jár, hogy a régenszászárné már elmenekült. Ezenkívül nemcsak a kínaiak, de a mandzuk között is kitört a lázadás. Kína fölosztásának határozottan ellene leszek. Az én véleményem szerint erre most még gondolni sem lehet. Mert ez sok más bonyodalomra ad alkalmat.

A kínaiak a központi kormányzathoz vannak szokva. Így volt ez eddig is s ez az állapot nekünk és kereskedelmünknek kedvező.

A mi a hadjaratot illeti, óvakodjanak kevésre becsülni az ellenséget. A kínai, a mint nekem Mauve kapitány mondotta, bátor katoná, a ki a bajokban is örömet lel s a kit erős vezető keze alatt nem szabad kicsinyelni, mert modern fegyverekkel van ellátva, európaiak tanították és szerelték fel. Tanulják ki az ellenség taktikáját, harcmódját s tekintsek úgy, mintha európai ellenfél állna önökkel szemben. Ne feledjék a kínai ember ravaszságát sem. Bánjanak vele jól és igazságosan. Mert a kínai sokkal igazságosabb, semhogy a bár latszól és igazságtalan elvárást tűrne. Mindenekfelül pedig óvakodjanak attól, hogy erejüket szertorgácsolják, e nélkül Seymour tengernagy sem járt volna oly rosszul. Ő kétezer emberrel akart egy milliós város ellen vonulni s tevesen volt ereszülve a helyzetről, a mi annál sajnálatosabb, mert Seymour résztvevő 1860-ban Peking elfoglalásában s negyven esztendővel ezelőtti szerzett tapasztalatait a mostani helyzetre alkalmazhatta volna. Különbösen lelkükre szeretném kötni: mi tanulhatunk az angoloktól, a kik csak az utolsó hónapokban nagyobb csapatokat szállítottak hajón, hogy utközben is a legénységet futasban gyakorolják, hogy a jó ebédet s tétlenség után ne következzenek be hirtelen a nagy megerőltetések. Más nemzetek tisztjeivel szemben minden politikai és nemzeti érzést természetesen tegyenek félre. Legyetek bár oroszok, angolok, francziák vagy japánok, gondolják meg, hogy mind ugyanegy ellenség ellen küzdünk. Szeresszenek önök dicsőséget a német névnek, a német zászlónak és nekem. És most szerencses utat!

Ezek, írja tiszt, majdnem szó szerint a császár szavai. Minden egyes szavát erősen hangoztatja s nagy határozottsággal beszélt, de mégis barátságosan. Azután a parancsnokoknak és a kapitányoknak kezét nyújtott s hosszabb ideig maradt közöttünk.

London, aug. 14.

A pekingi európai kolónia fölmentését néhány nap múlva várják. A nemzetközi kabaltársaság elfogad már Pekingbe szánt táviratokat, a melyeket Csi-Nan-Fuból futárral küldenek tovább.

Mende-mondák.

Szegény Eglantine kávéház! Színházunk közkedvelt direktora a nyári szünetet Párisban töltötte. Egy napon minekutána a kiállításban jól kísértélta volna magát, bemegy az Eglantine című óriás egyemeletes kávéházba.

Adjon valamit inni! szól a garzonnak. A frakkos Hébé elébe állit egy üveg vizet.

! Mikor látott maga engem vizet inni? Nem tudja, hogy én csak pezsgőt iszom? A pincer elhozza a pezsgőt, de egyszerűs mind tartja a markát az áruért.

Es már mégis csak infamia! csattan fel az önézetes direktor, hát kinek néz maga engem? Itt a pénz, de megmondhatja a gazdájának, hogy s o h a s e j ö v ö k t ö b b e t a k á v é h á z á b a .

Szegény Eglantine kávéház!

H I R E K.

* **A főkapitány betegsége.** Boczkó Sámuel rendőrkapitányunk néhány nap előtt rosszul lett, de mint örömmel értesülünk már jobban van s néhány nap múlva hivatalát ismét elfoglalhatja. Jelenleg dr. K. Tóth Mihály tanácsnok, mezőrendőrkapitány helyettesíti.

* **Szabó Zsigmond temetése.** Szabó Zsigmond temetése tegnap délután ment végbe óriási részvét mellett a Simonffy-utcai gyászházról. A megboldogott ravatalára a következő koszorukat helyezték el:

Felejthetetlen drága Zsigmondnak szerető felesége; drága jó apának — Zsiga, Mariska, Margit és Rózsi; felejthetetlen jó vőnek — apád, anyád; szeretett jó sógorunknak — Lajos és Esztus; felejthetetlen sógorának — Horváth József; felejthetetlen jó sógorunknak — Erzsike és Karoly; felejthetetlen jó sógorunknak — Róz és Géza, — Felejthetetlen jó rokonunknak — a Csobány család, a Felejthetetlen jó rokonnak — a Félégyházy család, Zsigmondnak szerető unokatestvérei, Szeretett Zsiga öccsének — Nagybátyja, a jó rokonnak — Szoboszlai Sándor és családja, Részvéte jeléül özv. Horváth Mihályné, a jó rokonnak és hü barátának, a Berencsy család H. Nanás, Pálfi G. bor és családja, a jó rokonnak — Csóka Sámuel és családja, Özv. Udvarhelyi Felejthetetlen szerető főnökünknek — Vargha László; a legjobb főnökének — Halás személyzete; Szerető felügyelőjének — a Takarékos és Hitelint. igazgatósága szeretői jeléül — Nanassy Lajos és családja; a jó barátok — özv. Tóth Gyuláné, Györfly Aladár és neje. Igaz részvéttel — Máthé László.

* **Debreczeni diák Párisban.** Erdei Károly a debreczeni főgymnázium növendéke, ki gyalog ment Debreczenből Párisba, már ott van a nagy metropolisban. A hosszú, fáradtságos utnak megvan az eredménye, mert csodálhatja a világ első városának szépeit. A fiatal turista Párisból felkereste szerkesztőségünk levelevel s a következőket írja az Eiffel toronyból:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Hosszu hallgatás után fogadja pár soromat s e sorokban üdvözlémet Párisból s ennek leghíresebb épületéről az Eiffel torony tetejéről. Debreczen — Páris, a nagytemplom s az Eiffel torony egymástól kissé távol esnek, de hála a jó Istennek, czélnál vagyok! Páris szép, nagy, csodálatos város, úgy hogy az a het, melyet benne töltök, csak arra való hogy belássam, milyen halványak voltak képzeitem amidőn Róma felől s arra, hogy érezzem, Páris nem annyi, hanem tízszer annyi fáradságot is képes jutalmazni s jutalmaz is mindenkit, a ki szeretni még az igazi, küzdelmekkel szerzett gyönyört. Olyan büszkén tekintek ismét e magasból, mint lomcz hófödte ormárol s a colosseumról régebben.

Az ut hosszú volt, — de Petőfivel szólva:

... minden szenvedés emlékezetét: Egy szent érzés könnyűje mossa szét.

Csak azért lábad könnybe szemem, hogy ez nem a viszontlátás édes érzete! De csak előre! A csüggedés nem férfi.

hoz illik! Akarat, erő s nincs akadály! Üdvözlétem küldöm mindazoknak, kik utam iránt érdeklődnek s hazafelé talán gyakrabban írok, mert csak egyedül megyek s így gondolatim gyakrabban szállnak arra, hol édes, jó anyám vár reám s hova annyi szép édes emlék fűz elszakadhatatlan lánczccsal.

Páris, 1900 aug. 10.]

tisztelettel

Erdei Károly.

Uj osztály megnyitása. A debreczeni román kath. gymnáziumban ez évben a magas kormány engedélyével a 6-ik osztály ismegnyitlik. Varadi Károly gym. igazgató.

* **Vendéglős congresszus Aradon.** A magyarországi vendéglősök szállodások, kávék és korcsmárok, V. congresszusokat ez évben Aradon tartják szeptember 12, 13 és 14-én. A debreczeni vendéglős ipartársulat tegnap tartott ülésén megválasztották az ipartársulat kiküldöttéit s e szerint az ipartársulatot Hauer Bertalan elnök, dr. Benedek János jogtanácsos és Privitzer József pénztárnok fogják képviselni. Ezeket kívül részt vesznek a congresszuson Debreczenből Németh András ipartársulati elnök, Ernő Jakab, Kemény János, Sporny Gyula, Márkus Jenő és még számosan. — Elhatározta a debreczeni ipartársulat, hogy koszorút helyez a vertunok szobrára, és az aradi vesztőhelyre, a melyet szent kegyelettel fognak felkeresni. Az aradi szakra s a nagy buzgóságot fejtenek ki, hogy az aradi congresszus is méltán soraközzék az eddigi vendéglős-congresszusok fényes sora mellé.

* **Szerencsétlenség cséplés közben.** Nagy szerencsétlenség történt ma reggel Zöld Mihály debreczeni lakos tanyáján. — Javában cséplték a gabonát folyt a munka gyorsan a cséplő gép körül, mikor egyszerre velőtrázó sikoltás akasztotta meg a cséplőgépet, s a munkás emberek sürgés forgását. A cséplőgép kazánjánál történt szerencsétlenség. Ott foglódott a fűtő mellett egy kis paraszt fiú Szabados Péter, segített a szalmát berakni a cséplő tűzelőjébe. Egy vigyázatlan pillanatban a tűzelő ajtaja odakapta a fiú kezét, épp abban a pillanatban, mikor a bent levő szalma lángra lobbant. A szerencsétlen fiú egész karja irtózatosan össze égett. Beszállították a közkórházba hol orvosi kezelés alá vették. — Égési sebe veszélyes.

* **A Debreczeni Hírlap nyilatkozata.** Szombathy János, a Debreczeni Hírlap szerkesztője, lapja mai számában nyilatkozik. Tegnap ujdonságunkra kereken kijelenti hogy lapunk tegnapi ujdonság „rámfogása.” Hat a szerkesztő ur téved, ha azt hiszi, hogy öt gyausította k szenzáció hajbászással. Ellenkezőleg csodálkozásunknak adtuk kifejezést, hogy a szerkesztő ur megengedte, miszerint az ujdonság lapjának hátsólapján napvilágot látott. Különbösen ünnepélyesen kijelentjük, hogy a szerkesztő urról eszünk ágában sem volt ilyesmit feltételezni s készséggel csatlakozunk mindazok elismeréséhez, kik a mi tisztelt írókollegánkat igazmondó János névvel tisztelik meg.

* **Papp Dániel.** A magyar szépiródaomnak nagy gyászja van. Papp Dániel az országgyűlési napló segédszerkesztője, a Hét munkatársa agyhártyagyulladásban tegnap délután meghalt. Izmos törzs dől ki benne, szép nagy tehetőséget semmisített meg halálával a végzet, Halálát íróársain kívül özvegye és két kis árvája siratják.

A „Zion” deb. betegsegélyző egyesület tagjait ezennel értesíti, miszerint Dr. Kenyeres Elek egy leti orvos ur Szeptember 1-ig a várostól távol lesz s hogy az ideig Dr. Czákó Zsigmond ur fogja helyettesíteni. Lakása Hatvan utca 11 szám. — Az előjáróság.

* (A kereskedelmi miniszter és az anzikc.) A képes levelezőlap, vagy röviden anzikc tudvalevőleg igen népszerű intézmény, így hogy a kereskedelmi miniszter külön rendeletre érdemesítete. Elrendelte ugyanis, hogy a belső forgalomban, valamint a magyar-német és magyar-osztrák csere forgalomban ezentúl a levelezőlapok hátsó lapjára képek vagy más diszitmények ragaszthatók, de csak oly módon és mérvben, hogy ez által a levelezőlap nyílt levelezés jellege csorbát ne szenvedjen. E képek, diszitmények stb. enefogva egész terjedelmükben ragaszthatók a levelezőlapokra, úgy, hogy azzal egy tartós egészet képezzenek. Árumintákat vagy oly tárgyakat, melyek nem diszitmények, a levelezőlapokhoz, mint ilyenekhez tűzni vagy erősíteni sem szabad, mert az azon levelezőlap alakú küldemények, melyekhez ily tárgyak vannak tűzve vagy erősítve, vagy a melyeken a felragasztott vagy feltűzött tárgyak vedőlemezekkel (celluloid stb) vannak elhatárolva, nem mint levelezőlapok, hanem mint levelek kezelendők és díjazandók.

* Czípészek mulatsága. A debreczeni czípészek augusztus 15-én, szombaton a Margit fürdőnél mulatságot rendeznek, melyre a következő meghívó bocsátották ki. A debreczeni czípész-csizmadiák munkások és kisiparosok szakszervelete 1900. évi augusztus hó 25-én szombaton a Margit fürdő disztermében saját könyvtára, valamint szakiskolája czéljára a munkás dalarda szíves közreműködésével mellett zartkörü nyári táncestélyt rendez, melyre tisztelettel meghívja a rendezőség. Előre váltott jegyek személyenként 1 kor. 20 fillér. — Csaladjegy (3 személyre) 3 kor. Este a penztárná váltott jegyek ára: 20 fillérrel több. Kezdeté 8 órakor, a zenét Veres Tóni hírneves zenekara szolgáltatja.

* Elfogott tolvajok. A rendőrség tegnap megint egyes fogas csinált. Elfogott két tolvajt, a kik a vasúti időszak alatt Debreczen külföldi helyein követtek el lopásokat. Az egyik tolvaj Krakovics József az abaujgyei Almásról, Gábor anos pedig Pócsról. — Kezden aztán megloptak Rózsát a Sándor mosónitelt tulajdonost, Ballát István hatvan utcai lakost s még másokat is. — Ingeket más fehérműveket, tajték csibukokat, órákat s különféle értéktárgyakat kapirintottak így össze, amik jó részét meg is találtak náluk. Azóta kinyomozták a lopott tárgyak gazdáit is. Csak egy ezüst tulaóranak nincs még gazdája. Akitől a napokban elloptak, az jelenkezhet a rendőrség bünyői osztályánál.

* Megszólalt siketnéma. A természet csodás szerénye nyilatkozik meg abban a rendkívüli eseményben, melynek parja aligha akad a napok szürke krónikájában. Egy istenverte siketnéma ember nyerte vissza megfoghatatlan csoda folytán a beszéls képeséget.

Nagyváradon sokan ösmerik azt a kopott öregembert, aki naphosszat jár portárolportára alamizsnáért, kenyérért. Harom katonai érdemjel díszíti az öreg mellett. Katona volt, Königrátnél vitézül hadakozott a négyes huszárok regimentjében. Egy rohammal leest a nyeregből, a lóva pedig ráaposott a hátára. Azóta nyomorék volt, és csak homályos jelekkel tudta megértetni magát.

Horváth I. Péter, — így híjják az örege — ma délután a vasúti állomás fele balagott a botjára támaszkodva. Amint a szekér uton át akart botorkálni, egy kétfogatú berkocsi robogott el mellette. Az öreg nem vette észre, a rud a vállát hozrsolta. Horváth I. Péter pedig rémulen ugrott odább. És megszólalt.

— Jézus Mária! — azt mondta. Ay agg siketnéma, kiknek az ijedség adta vissza a hangját, azóta újra beszél. Gyöngye elháó hangon, de érthetően beszél. És áldja a teremtést, hálálkodik, sir nem tud betelni az örömeivel.

* Öngyilkos sikkasztó. Megszólaltunk arról a sikkasztásról, melyet Vass Árpád Marosvásárhelyen a városi adóhivatal karára elkövetett és azután megszökött. A rossz utra tévedt hivatalnok sokáig nem volt feltalálható míg végre Nagyváradon egy elegánsan öltözö-

öngyilkos férfi hullájában Vass Árpádra ismeretek. A hátrahagyott homiját az előjáróság a napokban küldte meg a marosvásárhelyi rendőrségnek, hol a ruháknól és az ékszerekről minden kétséget kizárólag megállapíthattak a személy azonosságát.

* A német orfeum ellen. Szegeden és Nagy-Becskéren az ifjuság már lehetetlenné tette a német orfeumot s e példák után Kolozsvár ifjusága sem akarja megtűrni a német orfeumot, igaz, hogy már hétek óta tart előadást Kolozsvárott a német mulató, de tegnap, mint tudósítók jelenti, — mártüntetés tamadt ellene. Nagy sereg ember gyűlt össze az orfeum előtt az utcán és hangos demonstrációval kelt ki a német előadás ellen. A rendőrség főszóltására a tüntetők szétoszlotta, de mara újabb, nagyobb szabású tüntetésre készültek, a melyben háromszáz munkás is megígerte részvételét. A mint a rendőrség ezt megtudta, a német előadás tartását megtiltotta, hogy minden zavarának elejét vegye.

* Az olaszországi nagy vasúti szerencsétlenség, melyről tegnap részletesen megemlékeztünk, még mindig nem lehet egész terjedelmében áttekinteni. De az az egy már bizonyos, hogy az áldozatok száma jóval nagyobb, mint az első percekben képzelték.

A halottak és sebesültek között több tekintélyes egyén van. A szerencsétlenül járt vonatban számos küldött is volt, a kik Umberto király temetésére voltak kiküldve és kiket a szerencsétlenség szomorú küldetésük bevezése után ért utól.

A szerencsétlenséget — mint már említettük — az okozta, hogy az első vonat, melyet egy félszáz kilométerrel hirtelen megkeletelt állítani, nem volt megfelelőleg fedezve. Ismét bebizonyosodott, hogy minő bajok származhatnak abból, ha újítások tekintetében egy állam elmarad a kor követelményeitől. Olaszországban ma is a sok tekintetben ki nem elégitő zászoló- és lampajezsre szoritkozna, mg náluk, valamint a többi európai országokban is a távolság szerinti fedezés van bevezetve, mely sokkal czélszerűbb a régi módszernél.

Az új fedezési módszer mellett a vonal a vasúti- és a közbeszóló jelző-állomások által rövidebb szakaszokra oszlik. Ily szakaszban mindig csak egy vonat haladhat egy irányban. A következő vonat tehát csak akkor kap indulási jelzést, ha már az előző vonat elhagyta a szakaszt. Ez elmélet és gyakorlatias berendezés hiánya okozta a legújabb vasúti katasztrófát Olaszországban.

A szerencsétlen ég híre éjjeli 2 órakor érkezett a Kvirinálba. A királyi pár haladéktalanul a vasúti állomásra sietet.

* Hogy lehet milliókat szerezni?

Ösrégi kérdés, melyre évszázadok óta csak egy megbízható válasz adható: legjobban és legbiztosabban okos, célirányos ipari tevékenységgel. Szorgalom, leleményesség és izlés természetesen nem mindenkinek sajátja, könnyen elsajátítható azonban, ha nem is született az emberrel. Küönösen jelenleg, mikor a század a párisi vilákiállításal minden iparág tanulmányozására oly alkalmat nyújt, mint eddig egyszer sem. A kiállítás megtekintése minden iparosra nézve valóságos fökebefektetés és e látogatás elmulaszása kétségkívül büntetendő könnyelműség. — És mily olcsón lehet ezen tanulmányutat megtenni! A világhírű Thos Cook & Son cég utazási jegyei, melyek kizárólagosan Fuchs H. váltóházánál (Budapest, IV. Kecskeméti utca 1.), továbbá Szentkirályi Tivadár dohány tőzsdéjében Debreczenben kaphatók, az utasnak következő előnyöket biztosítják: Legkényelmesebb utazás II. oszt. gyorsvonattal Párisba és vissza, 10 napi fényes ellátás elsőrangú szállodában, szabad bemenet a kiállításba, felszállás az Eiffel toronyra, balesetbiztosítás, az ut tetszés szerinti megszakitása Svájc vagy Tirol bármely pontján stb., mindez csupán 360 koronába kerül. Minden iparosnak saját érdekében sürgősen ajánlom, hogy a prospectust, melyet a Fuchs H. cég ingyen és bérmentve bárkinek készséggel beküld, figyelmesen átolvassa.

* Steinitz Vilmos meghalt. A sakkozó világnak nagy gyászja van. Mint egy rövid newynrki távirat jelenti: Steinitz Vilmos, a ki hosszú ideig a sakk mesterek királya volt, New-Yorkban meghalt. Steinitz 1837-ben született május 18-án Prágában. Mint sakkozó első nagy sikerét 1867-ben érte el Londonban, a hol Andersen és Paulsen mellett a hatodik díjat nyerte. 1865-ben a dublini kongresszuson az első díjat nyerte, Később legyőzte Blackburne-t, Zuckertortot és Kubaban 2889-ben Csigorint is Évtizedekig a sakk mesterek királya címét viselte, a melyet végül Lasker hódított el tőle. Steinitz játékerőjét a legutóbbi időcig megtarolta, Bár nyakassága arra bírta, hogy mindig előszeretettel használt oly huzasokat, melyeket az újabb teoria roszaknak bizonyított, megis minpig megéreztek az újabb mesterk is az aggastyán oroszlan körmeit. Tavaly szeiütés következtében nagy beteg volt, majd meghibbant az elméje, s az utolsó esztendő New York mellett egy tabolydében töltötte. Ott is öalt meg.

* A margitszigeti hid megnyitása.

Augusztus hó 19-én adják át ünnepélyesen a forgalomnak a margitszigeti összekötő hidat. A megnyitó ünnepélyre a magyar kormány nevében Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter küldi széjjel a meghívókat, melynek programja szerint József főherczeg és családja a Margithidon át délután 5 órakor érkeznek a megnyitandó hidhoz. A főherczegi családot a margitszigeti hidnak a Margit-hidból való kiágazásánál a miniszterelő a kormányának jelenlevő tagjaival fogadja. Ezek kísérik ő fenségeiket a szigeti hidfőhöz, a hol őket a kereskedelmügyi miniszter, a két államtitkár és a hidépítés vezetésével és ellenőrzésével megbízott államközegek elen fogadja s rövid beszéddel azon kérésrel járul a főherczeg elé, hogy a hidnak forgalomba helyezésére az engedélyt megadni sziveskedjék. Erre József főherczeg válaszol. Majd a kereskedelmügyi miniszter bemutatja a két államtitkár, a hidépítés vezetőit és az építés vezetőit a főherczegnek. A bemutatás és a hid megtekintése után a főherczegi család a szigetre tér vissza. Az ünnepélyre meghívottak külön hajóval indulnak a szigetre harmagynegy 4 órakor a becsi ajóállomásról. A meghívottak diszruvában, egyenruhában vagy frakkban, a hölgyek latogatóöltözékben, kalappal jelennek meg.

* A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület 1900 évi augusztus hó 28-án

d. e. 10 órakor Zólyom szabad királyi városban tartja meg XVIII ik rendes közgyűlését, a melyre az egyesület összes alapító, örökös, rendes és pártoló tagjai van szerencsének tisztelettel meghívói. Nyitra, 1900 augusztus 1. Thuróczy Vilmos cs. és kir. kamarás, a F. M. K. E. elnöke. Dr. Gyürky Geyza, a F. M. K. E. h. ügyvezető alelnöke. Biro József a F. M. K. E. alelnöke. Dr. Jánits Imre, a F. M. K. E. ügyvezető alelnöke. Clair Vilmos a F. M. K. E. titkára.

* A ki olcsón akar venni borból pénz, szíva és dohány tarczát, sakk, dohány, és abotot valódi ezüst és ebenfából, dohányzó készleteket, esernyőt önműködő zarral valamint mindenre mű dohányzó eszközöket, tajték pipák, szipkák, száraz rendkívül nagy választékban Schwartz Dániel dohányzó eszköz különlegességi üzletében a Bika alatt.

* III. Viktor Emánuel királyról. Az olasz királyt egész trónralépéséig alig ismerték az olaszok, mert teljesen visszavonulva élt Napoliban. Annál nagyobb szimpátiával fogadják most, miután egy csapásra meghódította az olaszok szívet. A olasz újságok napról napra közölnek ró a apróságokat, amelyek közül néhányat alább reprodukálunk.

Mikor Umberto király holtteste a Pantheon elé érkezett, Gianotti gróf főszertartás mester főkérté Viktor Emánuel, hogy elsőnek ő lépjen be a Pantheonba, A király megdöbbsent és így szólt:

— De hiszen az előjog szegény apám holttestét illeti meg!

Végre a főszertartás mester sürgetésére belépett a Pantheonba.

Mikor néhány nap előtt rendeletet bocsátott ki az Olaszországban tartózkodó külföldi uralkodóházbeli heczegek személybiztonságára vonatkozólag, az elébe terjesztett szöveg, mely a rendes slón szerint így kezdődött: «az az óhajtasom...» — kijavította és ezt írta helyébe: «elrendelte.»

As új király az első kitüntetést Macchinak, atyja, volt komornyikjának adta, a kit hű szolgálatainak elismerésül az olasz koronarend lovagjának nevezett ki.

Mihelyt a király tulesik a trónlépéssel járó összes ceremóniákon, a királynéval együtt hosszabb időre visszavonul Nápoly mellé a capodimonte kastélyba.

Margit olasz királyné ma délelőtt 10 órakor Velenczebe utazott. A királyi pár vértések kísérete mellett a pályaudvarra kísérte a királynét.

Az isaszegi honvéd-szobor.

Tizenkét esztendő óta gyűjtenek az országban az isaszegi honvéd-szoborra, de eddig mindig csak botrány keletkezett, ha ebben az ügyben valami történt. Most is így van. Számtalan sürgetés után és Tankó tanár felhívására végre a »Gödöllő és Videke« című hetilapban megjelent az isaszegi honvéd-szoborra adományozott összegekről szóló kimutatás, a melyhez az a megjegyzés fűzetett, hogy ha valemnek a számadás ellen kifogása lenne, azt az illető lap szívesen közli.

Az adakozók között bizonyára kevesen vannak, akik a »Gödöllő és Videke« című lapot ismerik, tehát eddig nem is igen érkezett érdemleges kifogás. Csak most olvasunk ilyet a tegnapi érkezett számadásban. Hangzik pedig ennyit az alábbiak között:

• Nem arra kíváncsi a közönség, hogy ki mit adott és ki mit nem, Tankó tanár ur felhívásának sem az volt az intenciója, hanem az, hogy egy évtized multával mi okból nem létesült a honvéd-szobor? A főkérdés ez volt; Ne játszon bujósdi a szobor bizottság elnöke s ne terjen ki rendszerezen a hozzá intézett kérdések lényege elől, hanem legyen komoly és határozza el már magát arra, hogy ismerje be és mondja meg a valót.

A.) Sok gyűjtőve ez áll: «nem lett — beküldve — elvesztett üres.» — Hogy kell ez utóbbit érteni? Át lett az ilyen adva, vagy ki sem lett bocsátva? Bajos feltételezni, hogy nemes érzelmű emberek küldték volna vissza azokat.

B.) Miért lett Mózer Ferencnek oly sok gyűjtőve átadva (71. 80. 81. 82.) és miért nem lett azok beküldése szorgalmazva, mikor ezen ívek egyikével sem számolt el?

C.) Szenesiné a 103. gyűjtővet nem adta be. Pesten lakik, miért nem kerik be tőle? Így aztan jogossá válik a feltevés, hogy az iv azért vesz el, mert nem üres.

D.) Ki és mi az oka annak, hogy Mózer, Téglasy és Szenesi, mint a bizottság volt tisztviselői, az ívekkel nem számoltak el?

E.) Konstatálom, hogy a Damjanics övegye által adott és majdnem elkezett 5 frt. a számadásban nincs felvéve.

F.) Konstatálom, hogy Gödöllő képviselőtestülete által 1898-ban megszavazott 100 fr. nincs kimutatva. Szellemi vaksg kell tehát ahhoz, hogy egy ilyen számadás korrektnek és elfogadhatónak ismertessék el... A többi lényegesebb pontokról megirt cikket később adom közre.

Hogy miért nem most? — Hm... Hátha a kalapom ezt tudná, mez az is tűzbe dobnám... Kőbreemelt türelmet kívánva, barati üdvözléssel maradtam tisztelő hiva:

Nagyvárad, 1900. aug. 10.

Ludvig Bé'a.

Bizony idején volna valamelyes erélyt kifejezni ebben az ügyben. Vagy nem lehet a Tiszák miatt?

Szólószet.

Közönyösség-e, tudatlanság-e a köznépfelfogása a peronosporáról, ezt bajos megállapítani. Még most sem hisz, a midőn kertjeinkben a szőlő levelei életlenül, leperzselődve disztelenkednek. A Csapó-kertben alig permetezett a tulajdonosoknak egy tizedrésze s így a többi veszélybe döntötte azokat is, a kik a tudományban hisznek.

A peronospora spóráit — ugyanis — a szél épugy elterjeszti, mint bármely más bacillust. Egyetlen szemecske a harmatos levélre jutva a nap melegének hatása folytán tenyészenek indul s 48 óra alatt ellepi az egész területet.

E sorok írója 7-én egyetlen egy tőkén s annak is csak egy leve én vette észre a peronoszporát s 9-ikére tervezte a negyedik permetezést. 8-ikán már 20 tőkén, 9-én már igen sokon jelentkezett. Ezzel is igazolva van, hogy a peronospora veszedelmesen s hirtelen terjed. Kérdhet valaki, hogy miért ütött ki, ha már háromszor permeteztem? Azért, mert a két galicznak csak (30) napon terjed hatása s én a negyedik permetezést 38-ik napon t. l. jesíthettem; 2-or azért, mert szomszédaim s általában a szőlőtulajdonosok vagy nem permeteznek vagy rosszul permeteznek; 3-or a kékgalicz hamisított volt.

Ezt határozottan tudom s hajlandó vagyok minden érdeklődőnek megnevezni a kereskedőt, a ki hamisított galiczot árul. Hiszem, hogy tudtan kívül történis; éppen azért ajánlom, hogy valamelyik jó nevű kereskedőnk tegye ki kirakataiba a vegyeszeti igazolványt is a megvizsgált s árusított anyagról. Szívesen adunk 1—2 fillérrel többet, ha tudjuk, hogy a galicz valódi.

Akar hamis, akar valódi a galicz, a lé elkészítését ne bizzuk papzsamosra s ne bizzunk a perzent számban se, mert minden galiczban s meszben van kisebb nagyobb mennyiségben idegen ásványi rész. Leghelyesebb utmutató a Vörös lakmusz papir. 100 liter vízhez tesztek 2 kiló feloldott galiczot. Feloldok 4 kiló oltott meszsel s ezt kancsóval merem át a galiczos vízbe. Közben belemartogatom a vörös lakmusz papírost; mikor ez gyengén kekülni kezd, a többi meszszetjet félre teszem. Kész a lé s lehet használni.

Kívánatos, hogy a tekintetes kapitányság sürgősen rendelkezjen, hogy még e hó folyamán mindenki permetezzen. A kertgazdak vonassanak felelősségre. A permetezés megvédi az újabb levelzetet s elősegíti a vesszők beresését; míg a peronospora lepert vesszők nem érnek be s a jövő évi termés is veszélyeztetve van.

Téves az a felfogás, hogy az augusztusi permetezés árt a szőlő bogynak és a bornak. Ez sem áll! Nem a galicz teszi fanyarrá, ihatatlanná a bort, hanem a peronoszporás bogó és az oidium.

Az utóbbit még nem észleltem termésünkben. Ha ez is fellép, akkor a Csapó-kertiek ament mondhatnák szőlőjünknek. Azt a népet kapacitálni kell és erőszakolni, hogy védekezzenek. A kerítés falára kifüggesztett kapitánysági rendelet annyit ér, mai ellenőrizhetetlen állapotunkban, mint a megboldogult lovon a törött patkó.

Közönyösek vagyunk, azért nem boldogulunk. E tekintetben is sóhajjal vagyódunk a gazdasági irányú ismétlő iskola után. Vajjon léssen-e róla szó egy pár év alatt s ha lesz, mennyi telik el, míg létesül!

Szentjóby Kálmán.

Elhamvadt községek.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 15.

Torontalmegyének két virágzó községe hamvadt el tegnapié. Bied és Török-Kanizsa lakosai lettek hajléktalanokká. A pusztító tüzvész nemcsak a házakat, hanem a gabonájukat is elhamvasztotta.

Bilédén, mint levelezőnk írja, a tűz Jung Péter gazda udvarán tört ki, ahol a behordott gabonát nyomtatták, s az egyik munkás pipájából kihullott parázs gyújtotta fel a száraz szalmát, a mi aztán az egész kazalt lángra lobbanította.

A szetes időben a tűz rendkívül gyorsan terjedt, úgy hogy egy negyedóra alatt már tíz ház és azok udvaraira behordott gabona is lángban állott. A tűz estefele támadt és csak másnap reggelre tudták a tovább terjedését megakadályozni.

Az oltás közben emberélet is esett áldozatul. Petri Károly gazdaemberre mentés közben rázuhant egy égő kazal, s a szerencsétlen embert maga alá temetve, azt teljesen összeégette.

Csak elszenesedett holttestét tudták az elégett kazal hamuja közzül kihuzni. Ebben a községben több mint 100.000 frt a kár melyből csak kevés volt biztosítva..

Hasonló módon keletkezett a tűz Török-Kanizsan Kovacs Mihály házában, a hol a gabona behordása közben keletkezett a tűz egy munkás gondatlansága folytán a ki pipára gyújtás után az égő gyufát a gabona közé dobta.

Rövid félóra alatt már a községnek egy egész utcája állott lángban s a tüzet csak egy teljes napi fáradságos munka után lehetett eloltani. A kár itt meghaladja a 100.000 forintot.

Legérzékenyebb kárt szenvedtek Balint István, Balogh Bozso, Mocza István, Erdélyi József, Barty Obrad és Ketsety Mihály, a kiknek háza és nagymennyiségű gabona termése is odaégett. A lakosság kétségbe esése leirhatatlan, mert a legnagyobb része egész évi kenyérét veszítette el a tűz által.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar parasztosztály emelése.

Írta: Wiener Moszkó.

Folytatás.

A földmivelségi miniszter szociális törvényhozói intézkedése első sorban a munkaadó és munkás közti jogi viszony szabályozására vonatkoztak, hogy törvényes alapot adjanak egyrészt a munkással való igazságos és humanus bánásmódnak, másrészt az elvállalt szerződési kötelezettségek teljesítésének. Az 1898: II. t.-cz. a mezőgazdasági munkások jogi viszonyainak szabályozásáról, a melynek alapelve: biztosítani a földbirtoknak a legfontosabb munkaszakokban a szükséges munkakerőt, volt ezen a téren az első sikeres lépés. A közigazgatási hatóságok és a gazdasági egyesületek buzgalommal vettek részt a végrehajtás munkájában s a munkások egészséges magja felösmerte a neki nyújtott védelmet, úgy, hogy már ugyanabban az évben az aratási munkák zavartalanul lefolytathatók voltak.

Az 1899. év meghozta a XLII. t.-cz.-et a mezőgazdasági munkásállalkozókról és segédmunkásokról s a XLI. t.-cz.-et, a vizimunkálatokról, ut- és vasutépítésnél alkalmazott napszamosokról és munkásokról. A dohánykertészekről és erdei munkásokról szóló s tárgyalás alatt levő törvényjavaslatokkal a jogviszony szabályozása befejeződik. Messze kiható jelentőségű kiegészítő intézmény az 1899. évben rendeleti uton életbe léptetett szervezése a mezőgazdasági munkaközvetítésnek. A földmivelségi miniszterium ennél maga mint közvetítő központ működik, a mely a községi és helyhatóságoknál felállított fiokok segítségével végrehajtja az egyes vidékeken a mezőgazdasági munkások keresletének és kínálatának kiegyenlítését.

Masodszorban emberbaráti intézmények alapítására irányul a törvényhozás. A földmivelségi miniszterium először is rendeleti uton szabályozta az állami szolgálatba szegődött erdei munkások nyugdíjgyét. Most következett a mezőgazdasági munkások és cselédek bizto-

sításáról szóló 1900. évi (—) t. cz.; ezéja : egy országos segélypénztár megalapítása által, — a melynek tőkéi a munkások fakultatív járulékaival és az állam évi hozzájárulása által képezetnek, — a mezőgazdasági munkásoknak és cselédeknek betegség esetén orvosi segélyt és orvosszert nyújtani, beálló munkakép-telenség esetén időnkinti segélyt és állandó életjáruékot, halála esetére hozzátartozóinak végki-légítést biztosítani és egyidejűleg az in-kább kizsákmányolásra és bujtogatási vissza-elősekre szolgáló helyi temetkezési egyesületeket és szocialista pénztárakat sib., valodi, országos állami segítséggel s állami felügyelet alatt álló jóléti szervezettel kipótolni.

Párhuzamosan az említett törvényes intézkedésekkel és azok végrehajtásával törté-tek meg a földmivelési miniszterek széles körre terjedő és a munkáscsapat megnyugtató és kioktatását célzó szocialis egyes intézke-dései, amelyek hivatva vannak a törvények sikerre előkészíteni és biztosítani. A szocia-lista mozgalom leküzdésére a kiindulási pon-tot adta a nép szellemi szórakoztatás iránti szükségletének észszerű kielégítése. Kapcsolat-ban gazdasági ösm-nyelvények bevitásával. O csó, mulattató és oktató lapok, népies irodalmi nyomtatványok tömeges terjesztése, felolvasá-sok elrendelése s díjtalan használatra szolgáló népkönyvtárak felállítása által — az 1896 évig miniszteri segélyvel s szövetkezetek és ylvásokörökkel kapc olatban kb. 500 könyvtár alapított első sorban a szocialismus által megméltelyezett vidékeken, — a földmivelésügyi miniszterium felvette a versenyt a szocialista sajtóval.

Nagyon jó hatásúnak bizonyult a bujtogató tevé-enység szemben egy a földmive-lésügyi miniszter által 1898-ban életbe léptetett intézmény : a jó és hü munkások s cselédek jutalmazása elősm-nyelvényekkel, 100 ko-ro-náig terjedő penzjutalmakkal, a melyeket a hatóság vagy egyesületek a jutalmazandóknak ünnepelesen átnyújtanak. A hitel-szükségletek kielégítéséről gondoskodás történt a tarsadalmi uton megalakított községi segélyalapokkal, munkás-segélyegyesületekkel és munkásszöv-tye-tekkel, a melyek utján a segélyre szoruló mánkas legalacsonyabb kamatáb mellett kis kölcsönöket kap s amelyek tevé-szerű szerve-zését és vezetését az állam az alapítási köl-t-ségek részbeni fedezésé- által befolyásolja. A tár-adalmi tevékenység ösztönzésére vegre, a mondott irányban, a miniszter erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti a lekipásztoro-ka-t, tanítókat és mindazokat, a kik a néppel értntkeznek.

A szocialis reformprogram 3. pontja a létviszonyok javítása. Az idevágó intézkedések emelyek az anyagi jólét emelésére, a munka-alkalmaknak állami és társulati építkezések által való szaporítására, a háziipar fejleszte-sére, új iparágak teremtésére, meglévők elő-mozdítására, a gazdasági-üzemnek intenzivebbé tetelére a szakoktatás s a mezőgazdasági hitel szervezése, javítások k-resztülvitele, latifundimokon a farmrendszer behozatala, par-czellazások és telepítések, a községi birtok sza-bályozása által a birtokszerezés lehetővé tete-lére, a terhek könnyítésére, törvénykezés és közigazgatás reformjára stb. vonatkoznak. egy-általában legszorosabbban összefüggnek a pa-rasztos taly érde-keinek s egy egészséges gaz-dasági fejlődésnek útját egyengető agrarpoliti-kával és az illető helyen kerülnék tárgya-lás alá.

Az évről-évre nagyobb mérvet öltő kí-vándorlás csökkentése, amely kivándorlás felső Magyarországból s Erdélyből, sőt az ország szivéből s túl a dunai vidékekről legtöbbszörre Amerikába, azután Romániába és Ausztriába történik, javarészt megoldatlan tarsadalmi és nemzeti probléma még. Melyebp oka it is a kedvezőtlen kereseti viszonyokban rejlik. Kű-lönösen felső Magyarország terméketlen, hegyes vidékein a lakosság még nagyon alacsony mi-velődési fokon áll.

Folyt. köv.

Nyílt-tér.

„MARGIT“ GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

A budapesti m. kir. egyetem ve-gyelemzése szerint ke és szabad szén-savat, ellenben sok szén-savas náriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdon-ságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek föle emelik. Kitűnő hatású a lég-utak s tüdőhurutos állapotainál, különösen szívós váladék esetén ; tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Mar-git-viz“ megbecsülhetetlen szolgálato-kat tesz kevés szabad szén-savával fogva. Kiváló hatást latni föle a gyomor és belek hurutos állapotainál, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiség-ben képződött sav oka a rossz emész-tésnek.

A húgysavas sók lerakódását aka-dályozván, becses szolgálato-t tesz to-vábbá a hólyag hurutos bántalmái-nál, a kö- és homokképződés ese-teiben, mert is a budapesti és bécsi egyetem orvostanarai, mint az or-vosvilág egyéb előkelőségei a leg-szívesebben használják, előnyt adnak a „Margit“-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek föltt.

MINTIVÓVIZ

kiváló óvószernek bizonyult jár-ványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borviz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár : ÉDESKUTY L.

ásványviznagykereskedés

cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszer-kereskedésben és vendéglőben.

Nedves falak

gyökeres szárazzá tételét elvállalja valódi természetes aszfalttal

LUKÁCS VILMOS,

beton, cement, tetőfedő és aszfalt vállalata
DEBRECZEN, Hatvan-utca 5.

Kőszén-kátrányt

legjobb minőségben
zsindely és deszkatetők

továbbá

szőlőkarók behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerte hosszabb. — Továbbá **czulápok**, melyek a földbe ásatnak, kerítések és gazdasági eszközök befestésére, hordókban 250 klgm körüli súlytartalommal 100 klgnkét 7 korona 50 fillér és 1000 klg-ramon felül pedig 100 klggramonként 6 ko-rona 50 fillérért, a hozzávaló hordókat pedig külön darabonként 3 korona árért a gyártelepen ajánl a

Légszeszgyár igazgatósága Debreczenben.

A legjobb

szobapadló máz

az oroszlanjegyű

Lechler Linoleum lakk

kapható

DEUTSCH LAJOS és VÁRAY JÓZSEF uraknál.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben

Kossuth-utca 19. szám alatt

fiókraktárt

nyitottam, ahol **katonai** és minden **egyenruhák** és **felszerelési cikkek**, valamint **polgári ruhák**, továbbá **vívóeszközök**, **lő-felszerelések**, **magyar díszruhák**, **szolgái libériák** stb. ép oly minőségben és kivitelben kaphatók, mint a budapesti intézetemben.

Nem kiméltem sem fáradságot, sem költséget, hogy Debreczen városában — az új kornak megfelelő egyenruha intézetet nyissak és ama reményemnek adok kifejezést, hogy Debreczen városának és környékének n. é. közönsége bizalmával fog kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

BLUM SÁNDOR

elsőrangú egyenruhazati intézet

orosz csász. nagyhercegi udvari szállító

a honvédség, csendőrség és koronaőrség szerződéses szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 17-ik szám.

Fiókraktárak : Debreczen és B.-Gyula.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

2 Zala-Drill sorvető-gép, teljesen jó karban, fellüő olcsón eladó Klein Jakab gépraktárosnál, főpacz, főtrafik udvar. 5.

Szép írásu okleveles könyvelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Leány, női kalap üzletben, ki az eladásban és készítésben elegendő ügyességgel és jártassággal bír, azonnal alkalmazást nyer a Párisi Divat Áruházban Debreczen a főposta mellett. 10.

Ügyes ügynök maras provisió mellett állandó alkalmazást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 18.

Tanuló felvétetik. — Czim a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás. 2 utcai szoba garcon lakásnak vagy iroda helyiségnek, esetleg gyermektelen házaspárnak, azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítás nyerhető az izr. hitközségi irodájában József kir. herceg utca 26. sz. a.

Finom disztégla eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Sertéstenyésztők figyelmébe!

A 13652. szám alatt szabadalmazott **SOMOGYI GÉZA**-féle állatok emésztését elősegítő por **mindenféle sertésbetegségek ellen sikeres hatással bír.**

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti. Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenálló képességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybelekbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szivó edényei (bolyhái) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint belsőleg hat, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár.

Szakvélemény és kísérletezési eredmények.

Igen tisztelt Uram!

Ezen pár sorban fejezem ki köszönetem és elismerésem az ön által föltalált ugynevezett „Emésztést elősegítő por” nálunk tett jó hatásáért; a siker, mit elértünk, valóban meglepő; legyen meggyőződve tisztelt uram, hogy ezen kis község, hol pora a nagymértékben uralkodó sertés betegségeket teljesen megszüntette, — hálás köszöneteinek nyilvánítása mellett oda fog törekedni, hogy minél több helyen és egyéneknek ismertesse emésztési porának megcsülhetetlen értékét.

Adorján, 1900. január havában.

A község nevében: kiváló tisztelője

Daróczy Albert, községi főbíró.

Tekintetes Somogyi Géza urnak Arad.

Értesitem, hogy az Ön gyártmányát képező állat-tápport kipróbálva, azt az állatok, — kiválólag pedig a sertések táplálásánál jónak találok, — s úgy az állat emésztésére, valamint az esetleg fellépő betegség gyógyítására és megállítására bárkinek is a legmelegebben ajánlom.

Székesfehérvár, 1900. február 24.

Tisztelettel: Pauer István,

Székesfehérvár sz. kir. város állatorvosa.

Ezenkívül számos elismerések vannak az ország legelső uradalmaitól, gazdaktól állatorvosoktól stb. kik írják, hogy a por miféle állatnál lett kipróbálva és mire volt sikeres hatása. Számos elismerő levelek minden fűszerüzletben megnézhetők. — 1 doboz 18—45 és 90 kr., vidékre 1 kilón felül franco adom.

Kapható Debreczenben Deutsch Albert és fia, Gerőby Fülöp utódai és Göcsey István uraknál.

Visszonteladókknak árkedvezményt nyújtok.

Lüster köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izlósos

női felöltöket és

 diszitett női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.